

SEVÄRDHETER TORSHÄLLA

Torshälla är en av Sveriges äldsta städer. Redan år 1317 fick Torshälla sina stadsprivilegier av kung Birger Magnusson. Det ursprungliga namnet på Torshälla är Tors harg, som syftar på en offerplats där guden Tor dyrkades.

GAMLA STADEN

Gator och gränder runt Rådhuset utgör gamla Torshälla. Trots att en stor brand 1798 utplånade större delar av trähusen i Torshälla, är historien påtaglig i de äldre delarna av staden. Här finns kullerstorg och smala gator som slingrar sig mellan kyrka, rådhus och gamla bevarade trähus. Gatunätet är bevarat sedan 1800-talet.

HUSBERGET

På Husberget har det funnits en medeltida borganläggning. Vid utgrävningar under 1970- och 80-talet, gjordes arkeologiska fynd; spetsar till armborstpilar, järntackor, speltärningar, pärlor m.m. Sommaren 2017 placerades skyltar på Husberget som berättar om livet på borgen utifrån olika teman; borgen och byggnaderna, försvar och beskattning samt vardagen.

BERGSTRÖMSKA GÅRDEN

Bergströmska gården är en borgargård från 1700-talet, som klarade sig från branden 1798. Inom den kringbyggda gården finns förutom boningshuset i två våningar, ett sädesmagasin, källare, ladugård, stall, vagnslider och bryggghus. Idag är ett hembygdsmuseum inrymt här. Under sommaren anordnas dagar med underhållning och servering.

Lilla gatan 12
016-35 50 76

KVARNEN

Gustav II Adolf köpte år 1624 flera små kvarnar i Torshälla, och planerade att bygga en större och mer effektiv kvarn. 1628 står ett nytt kvarnhus i sten färdigt i Torshälla ström. Kvarnen hade tio par stenar och fem hjul på varje sida. Denna kronokvarn fungerade som kvarn fram till 1947, då taket och maskineriet brann.

Storgatan 26

KANALER OCH SLUSSEN

Torshälla ligger bara några kilometer från Mälaren. Genom Torshälla slingrar sig både åar och kanaler som förbinder Hjälmarens med Mälaren. Redan i slutet av 1500-talet lät hertig Karl påbörja arbetet med en kanal mellan Mälaren och Hjälmarens. Ett stort antal slussar anlades utmed hela sträckan, varav två eller tre byggdes i nuvarande Nybyån i Torshälla. Karl IX:s kanal stod klar i början av 1600-talet och var Sveriges första fullt fungerande kanal. Den användes dock endast i några årtionden innan den började förfalla och ersattes av Hjälmarens kanal, som fortfarande är i bruk. I mitten av 1800-talet grävdes "Eskilstuna nedre kanal". Slussarna i denna är av samma konstruktion som vid anläggandet 1860, även om trävirket har bytts ut ett flertal gånger.

RÅDHUSET

Rådhuset ligger vid det kullerstensklädda Rådhusorget och är byggt 1833. Borgmästarens ämbetsrum och det gamla stadshäktet på vinden har bevarats. Rådhusets tornur är ett av Sveriges äldsta fungerande tornur. Urverket är från 1500-talet och satt ursprungligen i Strängnäs domkyrka. Det monterades in i Torshälla rådhus 1837. För att spara det unika tornuret sätts urverket igång endast vid speciella tillfällen.

TORSHÄLLA KYRKA

I Torshälla kyrka finns minnen från alla århundraden sedan kyrkan byggdes. Den äldsta delen är från 1100-talet. I korets valv finns takmålningar, utförda av Albertus Pictor i mitten av 1400-talet. En unik bild är "Abraham med glasögon", som troligen är den äldsta bilden av glasögon i Sverige. Det finns träskulpturer från 1400-talet och predikstolen är från 1600-talet.

Kyrkogatan
016-35 85 03
www.svenskakyrkan.se/torshalla

OFFENTLIG KONST

Den offentliga konsten i Torshälla domineras av Allan Ebelings skulpturer. Ebeling var från 1930 och fram till sin död 1975 verksam i Torshälla som målare, keramiker, grafiker och skulptör. Han har gett namn till stadens konstmuseum, Ebelingmuseet. Torshälla smyckas också av skulpturer av flera andra konstnärer. Mitt i staden ligger Holmberget, Torshällas stadspark, som funnits i mer än 100 år. På och i anslutning till Holmberget finns en skulpturpark som succesivt utökas. Karta över offentlig utomhuskonst finns att hämta på Torshälla direkt vid Östra torget och på Torshälla bibliotek.

